Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 4 2 5 3 1 2 2

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

Izpitna pola 2

Esej

Petek, 29. avgust 2014 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepišite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

© RIC 2014

M 1 4 2 5 3 1 2 2 0 2

V sivo polje ne pišite.

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

M 1 4 2 5 3 1 2 2 0 4

V sivo polje ne pišite.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljih posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Prepričani smo o svoji svobodi, ker jo dokazuje naše vsakdanje izkustvo, vendar premislek ne potrjuje našega izkustva svobode.
2. Razpravljajte o trditvi: Smisel iščemo v svetu, toda svet nima smisla sam na sebi, ampak mu smisel podeli človek.
3. Razpravljajte o trditvi: Zdi se, da imamo dušo, toda znanost je razkrila, da je celoten svet fizikalen, tudi človekov duh.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Človekovo spoznanje je subjektivno, zato ne moremo spoznati bistva sveta.
5. Razpravljajte o trditvi: Racionalisti se motijo, ko trdijo, da z apriornimi pojmi in vrojenimi idejami spoznamo svet, kakršen je v resnici.
6. Razpravljajte o trditvi: Mnenje in skepsa sta dve oviri za filozofsko spoznanje, zato se filozofija začne s kritiko mnenja in skepticizma.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Če žrtvujemo svoje interese za interese drugih, smo nemoralni.
8. Razpravljajte o trditvi: Moralnih presoj ne utemeljujemo z razumom, temveč s čustvi.
9. Razpravljajte o trditvi: Cilj opravičuje sredstva.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Oblast spridi ljudi, zato jo je treba odpraviti.
11. Razpravljajte o trditvi: V demokraciji se moramo podrediti volji večine, tudi če se nam ravnanje večine zdi kdaj nepravično.
12. Razpravljajte o trditvi: Edina pravična kazen je tista, ki odvrača posameznike od prihodnjih nemoralnih dejanj.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Obstoja Boga ne moremo dokazati z razumom, temveč le s čustvi.
14. Razpravljajte o trditvi: Če smo verni, religije ne smemo kritizirati, če pa nismo verni, je ne moremo.
15. Razpravljajte o trditvi: Ker razumemo moralne zahteve in smo moralni, Bog mora obstajati.

V sivo polje ne pišite.

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

M 1 4 2 5 3 1 2 2 0 6

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

M 1 4 2 5 3 1 2 2 0 8

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

M 1 4 2 5 3 1 2 2 1 0

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

M 1 4 2 5 3 1 2 2 1 2

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran